

TANTÁRGYI ADATLAP

**MAGYARORSZÁG POLITIKATÖRTÉNETE 1944-TŐL
NAPJAINKIG**

BMEGT43V100

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

MAGYARORSZÁG POLITIKATÖRTÉNETE 1944-TŐL NAPJAINKIG

Azonosító

BMEGT43V100

A tantárgy jellege

kontaktórási tanegység

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	2
Gyakorlat	0
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés

(minőségértékelés)

típusa

félévközi

érdemjegy

Kreditszám

2

Tantárgyfelelős

<i>Neve</i>	<i>Beosztása</i>	<i>Email címe</i>
-------------	------------------	-------------------

Dr. Szakadát István egyetemi docens szakadat.istvan@gtk.bme.hu

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Szociológia és Kommunikáció Tanszék

A tantárgy weblapja

<https://edu.gtk.bme.hu>

A tantárgy oktatásának nyelve

magyar - HU

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Szak: Szabadon választható tárgyak

Tantárgy szerepe: Szabadon választható

Ajánlott félév: 0

Közvetlen előkövetelmények

Erős Nincs

Gyenge Nincs

Párhuzamos Nincs

Kizáró feltételek Nincs

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2023.03.29.) az 580251/13/2023 iktatószámon hozott határozatával, amely érvényes 2023.03.29-től.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

A kurzus első harmadában a tantárgy a politika cselekvések szabályszerűségeinek feltárása során bemutatja a hatalom és uralom jelenségeinek legfontosabb vonásait, a politika világának történeti fejlődését, a változásokhoz kapcsolódó eszmék, hivatkozások belső logikáját, majd elemzi a demokratikus politikai berendezkedést meghatározó és fenntartó elveket és gyakorlatokat olykor szembe állítva a kommunista politikai uralom jellegzetességeivel. A kurzus kétharmadában végig megyünk Magyarország politikatörténetén 1944-től kezdve napjainkig bezárólag. Egy-egy órában bemutatjuk a legfontosabb korszakokat. Az egyes korszakok bemutatását sok-sok adat, kép, videórészlet felvillantásával próbáljuk meg élményszerűbbé tenni. Bár a hangsúly a politikai történeten van, olykor-olykor szóba kerülhetnek társadalomtörténeti kérdések is, a kurzus végén kitérünk néhány fontos és sokakat érintő közpolitikai kérdés rövid tárgyalására.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. Társadalmi jelenségek működését leíró tudományos fogalomkészlet ismerete
2. Társadalmi intézmények (jog, nyelv, vallás stb.) ismerete
3. Kommunikációs és médiajelenségek (jogi, politikai) szabályozásának ismerete.

Képesség

1. Elemzési képesség
2. Akadémiai jellegű feladatoknál ítélőképesség, önálló döntés képessége
3. Szakmai nyelvhasználat képessége.

Attitűd

1. Társadalomtörténeti nyitottság
2. Saját (nyugati) kulturális hagyományok akceptálása
3. Más (nem nyugati) kulturális hagyományok akceptálása.

Önállóság és felelősség

1. Történetileg és politikailag koherens világnézet kialakítására való törekvés
2. Felelős, szakmai alapokon nyugvó társadalmi jelenlét
3. Szakmai normák elfogadás és érvényesítése.

Oktatásmódszertan

előadás és órai diszkusszió

Tanulástámogató anyagok

- Bibó István, Az európai társadalomfejlődés értelme, in: Bibó István összegyűjtött művei
- Nyíró András, Kelemen Gábor, Szakadát István, Szakadát László, Segédkönyv a Politikai Bizottság tanulmányozásához, Interart Kiadó, 1989
- Rainer M. János, A Kádár-korszak 1956-1989, Kossuth, 2010
- Romsics Ignác, Magyarország története a XX. században, Osiris, 2010
- Szakadát István, A politikai cselekvések szabályszerűségei, in: S.Nagy Katalin (szerk.), Bevezetés a szociológiába, Budapest: BME, 2006
- Szakadát István: Káderfo(r)gó, in: Társadalmi Szemle, 1992/7-8. Valuch Tibor: A lódentől a miniszoknyáig. A XX. század második felének magyarországi öltözködéstörténete, Corvina kiadó - '56-os alapítvány
- Valuch Tibor: Hétköznapi élet Kádár János korában, Corvina, 2006.

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények értékelése: 1) Az órákon való részvétel a tanórák 70%-ban. 2) Szóbeli beszámoló teljesítése a szemeszter végén.

Teljesítményértékelési módszerek

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részletes leírása: a. Részteljesítmény-értékelés: Az irodalomjegyekből a hallgató választhat ki két tételt, amiből szóbeli beszámolót kell tartania. Az értékelésbe beszámít, hogy milyen nehézségű tételt választott a hallgató, mennyire pontosan és lényegretörően adta vissza a tételek tartalmát, illetve a hallgató milyen módon adta elő szóban a mondanivalóját.

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- szóbeli beszámoló: 100

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	91
Jeles	86–90
Jó	73–85
Közepes	65–72
Elégéses	50–64
Elégtelen	< 50

Javítás és pótlás

A javítás és pótlás rendjét mindig a hatályos TVSZ szabályozza.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

részvétel a kontakt tanórákon	28
felkészülés a teljesítményértékelésekre	10
kijelölt írásos tananyag önálló elsajátítása	22
összesen	60

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselőtestület véleményezése után jóváhagyta dr. Lógó Emma oktatási dékánhelyettes 2023.03.13-án. Érvényes 2023.03.13-tól.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

1) Rövid politikaelméleti alapozás, a legfontosabb fogalmak bemutatása. Hatalom- és uralomelmélet. Normativitás, értékek, érdekek, konfliktusok, jogrendszerek, bürokráciaelmélet, állam, államigazgatás, civil társadalom, pártok, pártrendszerek, parlamentarizmus. 2) Az európai társadalomfejlődés értelme, a demokratikus szabadságtechnikák kialakulása az európai kultúrkörben. Az emberek vagy a törvények uralma. A demokratikus és totalitáriánus rendszerek, a modern politikai diktatúrák. 3) A társadalmi választások elmélete: a közösségi döntések sajátosságai, választási eljárások, választási rendszerek. Önkormányzatiság kérdései. Médiapolitika, régi és új hatalomtechnikák. Világpolitika, nemezeti politika. 4) A kommunista-bolsevik típusú politikai uralom jellemzői, történelmileg sajátos, egyedi vonásai. A nómenklatúra: a káderhatásköri listák rendszere. A nómenklatúra-rendszer változásai. 5) A hatalom megragadása, a kommunista politikai berendezkedés alapjainak megteremtése, 1944-1948. 6) A kommunista politikai berendezkedés megszilárdulása, a Rákosi rendszer működése, 1948-1953. 7) A politikai berendezkedés válsága, Nagy Imre kormányra kerülése, az 1956-os forradalom, 1953-56. 8) Kádár hatalmának megszilárdulása, a kádárizmus kereteinek kialakulása, 1956-1963. 9) A gazdasági mechanizmus reformja, decentralizáció, 1963-1973. 10) Biszku-Komócsin-csoport ellenreformja, recentralizáció, olajválság, valutaválság, 1973-1978. 11) Mérsékelt reform, restriktív gazdaság politika, óvatos nyitás nyugatra, 1978-1985. 12) A kommunista politikai uralmi szerkezet felbomlása, Kádár, Grósz, Pozsgay bukása, a rendszer szétesése, 1985-1990. 13) A rendszerváltás után politikatörténet rövid vázlata, 1990-től napjainkig. 14) Politikai térstatisztika a rendszerváltástól napjainkig: magyar parlamenti választási és társadalomstatisztikai adatok elemzése, a regionális, településföldrajzi összefüggések bemutatása.

1 -

További oktatók

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Szociológia és Kommunikáció Tanszék vezetője hagyja jóvá.